

Hanna-Riikka Kärkkäinen

Opiskelijasta ammattilaiseksi

Mentori johdattaa noviisin työelämään

■ Tuleva kemisti ei vielä opiskellessaan välttämättä saa käsitystä siitä, millaista ammatissa työskentely aikanaan on. Työnkuvat vaihtelevat varsinkin yrityssektorilla suuresti. Siirtyminen akateemisesta ympäristöstä työelämään voi helpottua mentorin avulla.

Sanna Alajoki

Kemiaa korkeakoulussa opiskeleva saa opintojensa perusteella helposti sellaisen kuvan, että valmistumisen jälkeen työpaikkana on automaattisesti laboratorio

ja työvälineinä pipetit ja koeputket.

Kemian alan yliopistotutkinto tarjoaa kuitenkin mahdollisuuden monenlaisiin työkuviin jopa yhden yrityksen sisällä. Sama koulutus pohja saattaa viedä kemistin hyvinkin erilaisiin tehtäviin.

Uransa yritysmaailmassa aloittavalle tai sinne siirtyvälle kemistille voi olla yllätys, että käytännön töistä vastaakin laborantti. Kemistin kontolla taas saattaa olla vaikkapa yrityksen asiakassuhteiden hoitaminen.

◀ Päivi Kiviranta (vas.) ja Mirja Savolainen ystävystyivät mentorointiohjelman aikana.

Lääkealan palvelija

Medfiles Oy on vuonna 1987 perustettu lääkealan palveluyhtiö, jonka asiakkaat ovat pääasiassa lääketieteellisuuden yrityksiä mutta myös esimerkiksi luontaistuotevalmistajia.

Päätoimipiste on Kuopiossa, toimintaa on myös Baltiassa. Työntekijöitä on Suomessa noin 120, joista analytiikan yksikössä 56. Näistä akateemista henkilökuntaa on parikymmentä, joista kemistejä 10.

Toimintaansa jatkuvasti laajentava yhtiö tarjoaa muun muassa kemiallista ja mikrobiologista analytiikkaa, formulointipalveluja, klinisiä tutkimuksia, rekisteröintipalveluja ja myyntilupadokumentaation laatimista sekä lääketurvapalveluita.

Medfiles-konsernin liikevaihto vuonna 2011 oli 10,1 miljoonaa euroa.

Akateemisen koulutuksen saanut päätyy usein myös esimieheksi.

”Silloin voi tulla jopa järkytyksenä se, että oma työ ei olekaan tutkimista vaan toisten ihmisten ohjaamista”, naurahtaa laboratorionjohtaja **Mirja Savolainen**.

Savolaisen työnantaja Medfiles Oy on lääkealan palveluyritys, joka tarjoaa erilaisten analyysien ja tuotekehityksen lisäksi muun muassa klinisiä tutkimuksia, rekisteröintipalveluja sekä lääketurva- ja terveystalotieteellisiä palveluita.

”Lääkkeen elinkaareen liittyviä monipuolisia palveluita”, Savolainen kiteyttää.

Medfilesin Kuopion laboratorioissa työskentelee tätä nykyä kymmenen kemistiä, joiden tehtäviin kuuluu esimerkiksi tuotekehitystä, asiakaspalvelua ja myyntityötä.

Savolainen itse ei kemistin koulutuksesta huolimatta enää tee laboratoriotyötä lainkaan, vaan hänen aikansa kuluu henkilöstöasioihin, asiakkaille viestimiseen ja laboratorioyksikön liiketoiminnan pyörittämiseen.

Konkari opastaa nuorempansa

Mirja Savolainen on omalla panoksellaan helpottanut monen kemianopiskelijan siirtymistä koulunpenkiltä eteenpäin käymällä luennoimassa nuorille työelämästä ja sen erityispiirteistä.

Viime vuonna Savolainen osallistui

Luonnontieteiden Akateemisten Liiton (LAL) mentorointiohjelmaan, jollaisia ammattiliitot järjestävät sujuvoittamaan työuran aloittamista tai vaihtamista uudennlaisiin tehtäviin.

Savolainen sai mentoroitavakseen **Päivi Kivirannan**, joka oli palaamassa äitiyslomalta takaisin töihin.

”Olin väitellyt Kuopion yliopiston farmaseuttisen kemian laitoksessa vuonna 2008. Kun jäin seuraavana vuonna yliopistotutkijan työstäni äitiyslomalle, tiesin jo silloin, ettei paluuta olisi, koska rahoitus oli loppunut”, Kiviranta muistele.

Edessä oli siis uuden uran metsästy. Kun Kiviranta huomasi ilmoituksen alan mentorointitoiminnasta, hän haki oitis mukaan ohjelmaan.

Savolainen ja Kiviranta tapasivat ensimmäisen kerran syyskuussa 2011. Sen jälkeen tapaamisia oli vielä kahdeksan, joista viimeinen sijoittui alkukesään 2012.

Mentorina toimiminen oli Savolaisesta mukavampaa kuin hän oli kuvitellutkaan.

”Se oli virkistävää vaihtelua itselleni, enkä kokenut sitä millään lailla rasitteena. Riitti, kun meni paikalle ja toi mukanaan tietonsa. Muuten sain olla oma itseni.”

Tapaamisten valmistelu kuului aktorin eli mentoroitavan tehtäviin. Kiviranta paneutui asiaan huolella, ja naiset kävivät yhdessä muun muassa keilaamassa ja taidenäyttelyssä.

”Aina kuitenkin sellaisessa paikassa, jossa pystyi keskustelemaan kunnolla. Elokuviin emme siis lähteneet.”

Jokaisessa yhdeksästä tapaamisesta oli etukäteen valittu teema.

”Puhuimme esimerkiksi ammatillisesta itseluottamuksesta, esimiestäidoista ja tyypillisestä työpäivästä sekä työssä jakamisesta”, Kiviranta kuvailee.

Kaksikko vieraili myös tutustumassa Medfilesin toimintaan.

”Mentorointiohjelmassa oli silloin mukana toinenkin pari Kuopiosta, ja Mirja järjesti meille yhteisen yritysesityksen.”

Parasta on lupa kysyä mitä vain

Päivi Kiviranta oli ennakkoon ajatellut työstävänsä mentorinsa kanssa esimerkiksi ansioluetteloaan ja työhakemuksiaan. Toisin kuitenkin kävi.

”Sainkin työpaikan Kuopio Innovati-on Oy:n terveyden bioteknologian projektipäällikkönä jo ensimmäisen ja toi-

sen tapaamisemme välissä”, Kiviranta hymyilee.

”Mutta varmistin heti, ettei mentorointia vain tarvitse sen takia lopettaa, eikä onneksi tarvinnut.”

Ohjelma siis jatkui suunnitelman mukaan. Nyt mentori vain saattoi antaa entistä konkreettisempia vinkkejä siihen, miten uudentyyppinen työ uudennlaisessa organisaatiossa ja ympäristössä lähtisi parhaiten luistamaan.

”Mirja esitti esimerkiksi kysymyksen, mitä sellaisia taitoja minulla on, joita en ollut aiemmin työelämässä tarvinnut mutta joita vaaditaan uudessa paikassa. Se käynnisti heti ajatustyön.”

Kivirannan arvioitua nopeampi työlistyminen myös hieman muutti mentorisuhdetta – mutta vain positiiviseen suuntaan.

Luonnontieteiden mentorointia

Luonnontieteiden akateemisten liitto LAL on järjestänyt mentorointia yhdessä Agronomiliiton ja Metsänhoitajaliiton kanssa useita vuosia.

Haku ohjelmaan on keväisin, ja mentorointi toteutetaan syksystä seuraavaan kevääseen.

Ohjelmaan osallistuu LAL:n kautta vuosittain 10–20 paria.

Mentorointi on tarkoitettu opiskelijoille, vastavalmistuneille, tohtorituneille tai opintojen loppusuoralla oleville, jotka pohtivat omaa paikkaansa työelämässä. Mentoroinnissa tutustutaan luonnontieteilijän työelämään ja työnkuvaan kokeneen kollegan johdolla.

Aktoriksi hakevan on tiedettävä jo valmiiksi, mihin toimialaan haluaa tutustua.

Mentoriksi kelpaa myös sellainen henkilö, joka ei itse ole luonnontieteilijä. Liiton jäsenet voivat ilmoittaa tiedoissaan kiinnostuksensa mentorointiin. Jos sopivaa mentoria ei löydy jäsenistöstä, häntä haetaan jäsenrekisterin ulkopuolelta.

Aktorin toivotaan mahdollisuuksien mukaan myös itse etsivän itselleen sopivaa mentoria.

LAL korvaa koko ryhmän yhteisiin tapaamisiin osallistumisesta aiheutuvat matkakulut, mutta muuten ohjelma perustuu vapaaehtoisuuteen.

Lisätietoja: www.luonnontieteilijat.fi > Ura ja työ > Mentorointi.

Kemisti valvoo, myy ja hoitaa asiakaskontakteja

Medfiles Oy työllistää koko joukon työssään viihtyviä kemistejä. Harvalle on vielä opiskeluvaiheessa selvää, millaiseksi oma työnkuva muotoutuu.

Eeva-Liisa Peuha ei vielä teekkariaikoinaan osannut arvata, millaisiin työtehtäviin kemiantekniikan opinnot hänet aikanaan kuljettavat.

Diplomi-insinööriksi valmistuttuaan Peuha työskenteli jonkin aikaa tutkijana ja vuoden verran koulutus suunnittelijana

Sanna Jääntti

Diplomi-insinööriksi valmistuttuaan Eeva-Liisa Peuha jatkoi opintojaan lääkeainekemian maisteriohjelmassa.

Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa, kunnes päätti lähteä Kuopioon hankkimaan lisäoppia.

Sitä löytyi silloisen Kuopion – nykyisen Itä-Suomen – yliopiston lääkeainekemian maisteriohjelmasta, jonka kautta Peuha löysi nykyisen työpaikkansa Medfiles Oy:n.

Siellä työtehtävät vaihtuivat aiempiin verrattuna hyvin toisenlaisiksi. Nykyään Peuhan vastuualuetta ovat laadunvalvonnan valmisteanalytiikka, laboratorion laatuasiat ja tuotekehitys.

”Esimerkiksi laboratoriotulosten tarkastusta, suunnitelmien ja raporttien kirjoitusta sekä työohjausta”, Peuha kuvailee tavallisen päivänsä sisältöä.

Peuha ei tee käytännön laboratoriotöitä vaan valvoo laboranttien toimintaa, vaikkei olekaan virallisesti esimies. Työnkuvaan kuuluvat myös menetelmien kehitys, menetelmäsiirto ja validointi. Lisäksi hän toimii vastuukemistinä erilaisissa projekteissa.

Vaikka työ ei juuri muistutakaan kuvitelmia, joita taannoisella teekkarilla työelämästä oli, se on mieluista ja kiinnostavaa.

”Ja lääkeainekemian opinnoillanihan tietysti on tähän suora yhteys.”

Tarjouslaskentaa ja asiakaskontakteja

”Tyypillinen työpäiväni? Onkohan selaista olemassakaan?” pohtii Medfilesin analyttisen kehityksen laboratoriopäällikkö **Eero Strandman**.

”Päivä kyllä yleensä alkaa oman työpäivän suunnittelulla, kuten kiireellisten töiden aikataulutamisella ja päivän palaverin kartoituksella, mutta muuten tehtävät vaihtelevat paljon.”

Strandman toimii laboratoriossa esmiehenä, ja hänellä on runsaat 20 alaisista. Näistä neljä on kemistejä ja loput laborantteja.

kaikkea. Usein heilläkin on vasta vähän työkokemusta. Mentorin kanssa kaikki kysymykset olivat sallittuja, ja oli hänen asiansa päättää, voiko hän vastata kysymykseen vai estääkö esimerkiksi salassapitosopimus vastaamisen.”

Hyödyt koituvat molemmille

Päivi Kivirannalle mentorointijakso oli niin antoisa, että hän kannustaa jokais-

Eeva-Liisa Peuha

”Kemistin työn oppii työssä”, laboratoriopäällikkö Eero Strandman hymyilee.

Aiemmin alaisia oli lähes tuplasti, mutta kun työpaikan vastuidenjakoa jokin aika sitten muutettiin, määrä pieneni.

”Muutoksen ansiosta ehdin nykyisin paneutua asioihin paremmin”, Strandman kiittelee.

Laboratoriopäällikön tehtäviin kuuluvat tarjouslaskelmien tekeminen ja myyntilaskutus sekä myynnin ja markkinoinnin asiakaskontaktointi.

”Kun meille tulee uusi tilaus, olen asiakkaalle ensimmäinen kontakti yrityksessä ja toimin alussa viestien välittäjänä asiakkaan ja asiantuntijoidemme välillä. Projektin käynnistyttyä sille valitaan asiantuntijoista vastuuhenkilö, joka huolehtii yhteydenpidosta jatkossa.”

Päällikön pitävät kiireisenä myös viikottaiset palaverit laboratorion kemistiekunnan kanssa ja kokoukset muiden tiimien sekä yrityksen johdon kanssa.

Biokemiaa ja elintarvikekemian Turun yliopistossa opiskellut Strandman on ollut Medfilesin palveluksessa jo 15 vuot-

ta jo kokemusta kerännyttä kollegaansa hakeutumaan alansa mentoriksi. Niin hän aikoo tehdä itsekin, kunhan ehtii urallaan hieman pidemmälle.

”Mentoroinnin pitäisi myös ehdottomasti kuulua yliopistojen opetusohjelmaan. Kunpa olisinkin saanut tietää kaikki Mirjan kertomat asiat jo opiskelijana!”

Mirja Savolainen säästää aktoriaan. Myös hän olisi mielellään vaihtanut ajatuksia kokeneen konkarin kanssa

”Silloin poistui viimeinenkin paine pohtia sitä, löytyisikö minulle ehkä töitä mentorin omasta kotipesästä eli Medfilesistä. Kaikkien ohjelmaan osallistuvien onkin tärkeää tietää, että mentorilla ei ole mitään velvollisuutta työllistää mentoroitavaa.”

Ehdottomasti parhaita puolia mentoroinnissa oli Kivirannan mukaan ”lupa kysyä mitä vain”.

”Vaikka olisi alalla olevia ystäviäkin, heiltä ei välttämättä kehtaa kysyä ihan

ta. Sitä ennen vierähti kymmenisen vuotta tutkijana lääkeyhtiö Orionissa.

”En todellakaan tiennyt opiskeluaikoinani, että kemistin työ voi olla tällaista-kin”, Strandman naurahtaa.

”Opiskellessa oppi lähinnä sen, miten ja mistä tietoa voi hakea. Itse työ on pitänyt opetella työssä.”

Ongelmanratkaisua ja tulosten tulkintaa

Kemisti **Tetta Venäläisen** vastuualueena on Medfilesin raaka-aineanalytiikka. Lisäksi hänen työhönsä kuuluu laboratoriohenkilökunnan ohjausta ja toimintaohjeiden päivytystä. Hän osallistuu myös dokumenttien hallintajärjestelmien validointiin yhdessä talon it-henkilöstön kanssa.

”Työpäivät ovat yleensä hektisiä, ja tehtävät vaihtelevat päivän mittaan. Minulta tullaan esimerkiksi kysymään pal-

jon käytännön asioita, joita sitten selvitetelen. Iso osa ajasta kuluu palavereissa”, Venäläinen kuvailee sarkaansa.

Sellaisina päivinä, joille ei satu palavereja, Venäläinen voi keskittyä omaan ydinalueeseensa, raaka-aineiden analyysihin ja tulosten tulkintaan.

Venäläinen on koulutukseltaan lääke-aineekemian maisteri, joka ennen yliopisto-opintojaan oli jo hankkinut laborantin pätevyyden. Kahdesta tutkinnosta on hänen mukaansa ollut paljon hyötyä.

”Kun tuntee työn molemmat puolet, ongelmien ratkaisu ja työn ohjaaminen helpottuvat”, Venäläinen sanoo.

”Minulla oli jo tänne tullessani selvä kuva siitä, mitkä ovat kemistin ja mitkä laborantin vastuita.”

Rutiineja ja nopeaa reagoitua

”Projektin keskeisessä vaiheessa tehtävät saattavat muuttua hyvinkin nopeasti”, kertoo kemisti **Sirpa Metsärinne**, jonka päätoimenkuvana Medfilesissä on tuotekehitys.

Tuotekehityshanke lähtee yhtiössä aina asiakkaan tarpeista ja prosessi yleensä käyntiin asiakkaan yhteydenotosta.

Silloinkin, kun työn alla on vain yksi valmiste, kokonaisuuteen kuuluu monta samanaikaista pientä projektia ja osaluettua.

”Palikat on siis kyettävä pitämään järjestyksessä.”

Metsärinteen työssä ovat tarpeen myös kyky tehdä nopeita ratkaisuja ja tarvittaessa joustaa. Asiakkaalta saattaa tulla muutostarpeita, jotka vaativat pikaisia päätöksiä ja joskus suuriakin muutoksia aiempiin suunnitelmiin.

Tuotekehittäjän päivät pitävät sisällään myös töiden ohjausta ja aikatauluttamista, tulosten tarkastamista ja raportointia. Tiivis yhteydenpito kuhunkin asiakkaaseen nieläisee tunneista ison osan.

Eeva-Liisa Peuha

”Palikat on kyettävä pitämään järjestyksessä”, kiteyttää tuotekehitykseen erikoistunut kemisti **Sirpa Metsärinne**.

Vaikka työn sisältö vaihtelee, tietyt rutiinit toistuvat päivittäin.

”Aloitan aamuni varmistamalla, että henkilökunnalla on päivän työt selvillä. Yön aikana on usein ollut näytteitä ajossa, ja aamulla tarkastan, onko niissä ollut jotakin poikkeavaa.”

Analyyttistä kemiaa ja ympäristötietä opiskellut Metsärinne kertoo saaneensa jo opiskeluvuosinaan yleiskäsityksen työelämästä ja sen vaatimuksista.

”Myöhemmin olen huomannut, että samalla koulutuksella voi tehdä hyvin monenlaista työtä.”

Sanna Alajoki

Eeva-Liisa Peuha

Tetta Venäläisellä on sekä laborantin että kemistin koulutus. ”Kaksoistutkin-

to helpottaa ongelmien ratkaisua.”

viimeistään heti yliopistosta valmistumisen jälkeen.

Mentoroinnin hyödyt eivät koidu pelkästään nuoremman osapuolen hyväksi.

”Yhteistapaamisissa mentorit sanoivat, että he olivat alkaneet katsoa omaakin uraansa uudesta näkökulmasta”, Kiviranta kertoo.

Myös Savolaisen vakuuttaa saaneensa ohjelmasta paljon.

”Mieleen nousi keskusteluissa asioi-

ta, joita ei enää ollut muistanutkaan. Se antoi perspektiiviä ja toi lisää maustetta arkeen.”

Kuopiolaisnaisten välille mentorointijakso synnytti myös ystävyysuhteen. Projektin virallisen osuuden päättyessä Savolainen lupasi, että Kiviranta saa edelleen soittaa ja kysyä häneltä neuvoa aina tarpeen tullen.

Naiset ovat myös jatkaneet toistensa tapaamista monenlaisissa mukavissa merkeissä.

”On loistavaa, että minulla on nyt elämässäni tällainen ammatillinen taustatuki”, Kiviranta iloitsee. □

Kirjoittaja on kemian diplomi-insinööri ja *Kemia*-lehden vakituinen avustaja.
sanna.alajoki@kemia-lehti.fi